

אקלום זני תפוז"א ליצוא בתנאי הערבה 2003

דרול ג'ילט – מו"פ ערבה
נתן מינקובסקי – תחנת נסיונות ערבה
ציון דר – אגף הירקות, שה"מ

מבוא

בערבה הדרומית מגדלים תפוז"א מאז 1993. היקף הגידול מגיע עד כ-1100 דונם. לאזור הערבה הדרומית יש יתרון באיסוף תפוז"א במהלך מרץ עד תחילת אפריל. הזריעות מתבצעות במהלך חודש אוקטובר. המגדלים מתמודדים עם שתי בעיות עיקריות במהלך הגידול.

- א. סופות דרומיות ומערביות היכולות לגרום נזק לעלים ולגבעולים שיפחית את היבול.
 - ב. מליחות גבוהה של מי ההשקייה (3.5 ד"ס/מ') שגם כן פוגעת ביבול הכללי. התנאים הללו מחייבים למצוא זנים בעלי צימוח חזק, ועמידים לאיכות המים. עד כה נמצא ששלוש זנים, מונדיאל, טימטה, וואלור עמידים ומשיגים יבול, אך אינם מתאימים בהכרח ליצוא. הכוונת הענף ליצוא תבטיח יותר יציבות כלכלית בעתיד מאשר הסתמכות על השוק המקומי בלבד, שבו המחירים אינם יציבים.
- לאור התנאים המיוחדים השוררים בערבה, והצורך בזנים בעלי צימוח חזק, נכנסנו (שנה חמישית ברציפות) לשיתוף עם חברת **Stet Holland** לביצוע מבחן זנים וקווים בפיתוח מתוצרתם בניסיון למצוא זנים מתאימים.

שיטות וחומרים

הניסוי נערך על שטח בהיקף של 0.5 דונם בתוך גידול מסחרי בקיבוץ יטבתה. נזרעו ב- 27.10.02, 24 זנים בשלוש חזרות על פני 3 ערוגות. אורך כל חזרה 3 מטר, עומד 5 פקעות למטר, עומק זריעה 17 ס"מ. מתוך הזנים שקלול הנתונים של 4 זנים מסחריים (מונדיאל, טימטה, דזירה וניקולה) שימשו כביקורת לצורך ייחוס והערכת הזנים בפרמטרים השונים. הזנים נבחנו על פי פרמטרים של מספר פקעות לחזרה, גודל פקעות, יבול כללי, יבול ביחס לביקורת, אחידות, והערכה ויזואלית. האסיף התבצע ב- 30.3.03. חשוב לציין שגם השנה היתה בעיה בהתעוררות של הפקעות, אך עובדה זו לא השפיעה על תוצאות המבחן.

תוצאות

התרשמות	אחידות	יבול ביחס לביקרת	יבול ממוצע בק"ג	יבול בק"ג לפי חזרה			מס' פקעות ממוצע	גודל פקעות	שם זן	מס זן
				3	2	1				
57	58	70	18.8	19.0	22.4	14.8	167	58	* Desire	1
72	73	132	35.5	41.2	38.0	27.3	137	80	Labelle	2
73	72	75	20.3	20.3	20.8	19.6	154	70	93-115-20	3
72	78	104	27.9	24.1	31.3	28.2	119	82	Talent	4
73	77	105	28.1	29.0	23.0	32.5	170	80	95-107-26	5
75	70	108	29.1	29.0	37.0	21.4	197	73	95-135-06	6
80	80	116	31.2	37.1	18.1	38.3	182	80	96-54-11	7
73	78	115	30.9	27.3	32.1	33.3	150	75	96-59-23	8
65	67	102	27.4	25.2	30.5	26.6	251	63	*Nicola	9
73	73	132	35.5	32.8	37.1	36.5	248	73	96-59-57	10
73	75	127	34.0	34.1	34.0	33.9	206	75	96-75-10	11
68	68	127	34.1	33.6	35.9	32.8	300	65	96-204-09	12
67	67	96	25.8	24.8	28.7	23.9	176	67	97-47-19	13
53	57	72	19.3	19.1	18.1	20.7	179	53	97-112-17	14
72	75	137	36.7	34.9	37.3	37.7	285	73	97-124-07	15
58	63	75	20.1	21.7	20.6	18.1	231	53	97-174-01	16
75	77	140	37.6	36.2	37.3	39.2	185	85	*Timate	17
72	72	96	25.7	24.8	28.2	24.1	195	68	98-06-11	18
72	72	91	24.3	22.9	24.3	25.8	154	70	98-32-35	19
73	77	94	25.3	22.9	26.7	26.2	197	70	98-33-15	20
73	73	125	33.6	32.5	35.3	33.0	169	80	Triplo	21
82	85	129	34.7	34.5	36.3	33.1	165	85	Bellini	22
77	78	115	30.9	30.0	34.3	28.4	197	78	BvD 94-01	23
70	68	88	23.6	22.6	26.9	21.4	195	72	*Mondial	24

חפתח:

גודל פקעות: 50 קטן, 90 גדול
 התרשמות ואחידות: 50 גרוע, 90 טוב מאד
 יבול ביחס לביקורת: 100 = 26.84 ק"ג (שקלול הנתונים של מונדיאל, דזירה, טימטה, וניקולה)

בטבלה אנו רואים שהקווים Labelle, 96-59-57, 97-124-07 ו-Bellini בלטו בגודל הפקעות, משקל ממוצע לחזרה, וביבול ביחס לביקורת. הזן טימטה בלט בתוצאותיו מתוך זני הביקורת.

סיכום

מומלץ לשנה הקרובה לגדל את הזן Bellini באופן חצי מסחרי מכיוון שהנתונים של הזן הזה חוזרים על עצמם כבר שנה שלישית.
 מומלץ להמשיך בשיתוף פעולה עם חברת STET HOLLAND גם בשנה הבאה על מנת לאמת שוב את התוצאות של הקווים שבלטו ובתקווה למצוא עוד זנים/קווים שהינם מתאימים לתנאים של הערבה הדרומית.